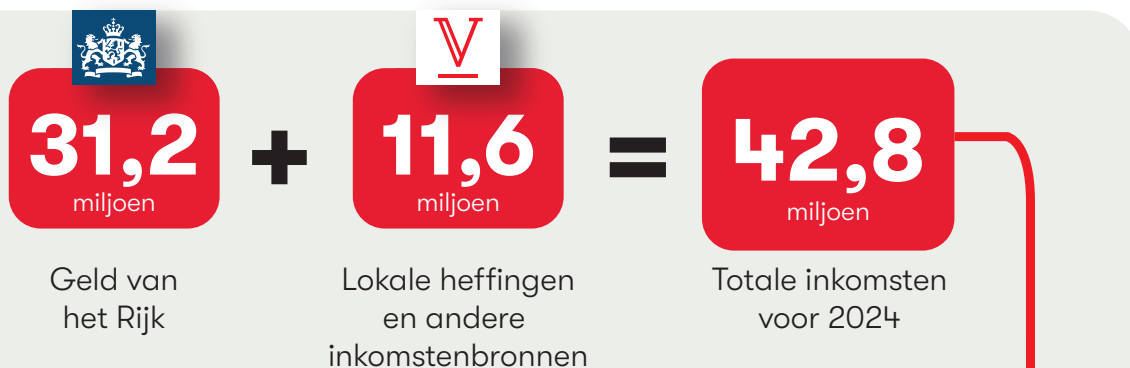

Begroting 2024

gemeente
vaals

Inkomsten - Waar komt het geld vandaan?

Uitgaven - Waar gaat het geld naar toe?

Hoeveel betaal ik in 2024?

	2024	2023
OZB-belasting:	€ 326,-	€ 363,-
Rioolheffing:	€ 295,-	€ 198,-
Afvalstoffenheffing:	€ 474,-	€ 418,-

Uitgangspunt: meerpersoonshuishouden, WOZ-waarde van € 287.844, 130m³ waterverbruik en 12 ledigingen restafval.

Begroting 2024

Onzekerheid is en blijft het grote thema

Onzekerheid is wederom het grote thema van dit jaar en de komende periode. Niet alleen beleven wij allemaal de gevolgen van de energiecrisis, de woningnood en het conflict in Oekraïne, maar bovenal hebben wij te maken met een nieuwe politieke onzekerheid door de val van kabinet Rutte IV. In november gaan we weer gezamenlijk bepalen welke koers wij als Nederland voor de komende regeringsperiode zullen gaan varen. Hoe het nieuwe politieke speelveld eruit zal gaan zien blijft afwachten. Welke gevolgen dat voor ons als gemeente gaat hebben is ook niet te voorspellen.

Ondanks alle onzekerheden is het ons gelukt om een begroot en meerjarig positief saldo te presenteren. Positieve saldi, die we mogelijk nodig hebben om de gevolgen van onzekerheden het hoofd te kunnen bieden en die daarnaast de nodige ruimte bieden om nieuwe ontwikkelingen en toekomstige uitdagingen te kunnen oppakken.

Wethouder Jean-Paul Kompier: 'Voor de komende jaren ligt er nu een sluitende begroting. Als kleine gemeente staan we er nu behoorlijk voor en is het ons, ondanks onzekere tijden, gelukt om dit te kunnen tonen. Er is ruimte om te werken aan het duurzaam versterken van een krachtige gemeente waar de positieve verbinding met met onze inwoners centraal staat. Er zijn wel zorgen voor 2026, als het nieuwe kabinet de plannen doorzet om minder geld uit te keren aan gemeenten. Dat brengt onzekerheid met zich mee en kan gevolgen hebben voor de uitvoering van onze ambities in de gemeente Vaals.'

Sluitende begroting 2024 maar behoudendheid is op zijn plaats

In een tijd met diverse onzekerheden is het mogelijk om de overschotten in te zetten om de gevolgen van onzekerheden het hoofd te kunnen bieden. De onzekerheden vragen een grote mate van voorzichtigheid en behoudendheid is op zijn plaats.

Wel ziet het college ruimte om nieuwe ontwikkelingen en uitdagingen op het gebied van de woningmarkt, de kansen in het omvangrijke buitengebied en de kwaliteit van de leefomgeving te kunnen oppakken. Verbeteringen in de openbare ruimte die moeten leiden tot een attractievere beleving van Vaals door de inwoners en door bezoekers. Ook is het toerisme een belangrijke pijler dat een positieve invloed heeft op de economie van de gemeente Vaals.

Daarnaast kijkt het college uit naar participatie: samen met inbreng van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties, een ontwerp maken voor een wijkgerichte aanpak of uitvoeringsplan. Daarbij vraagt de lokale integrale aanpak, om met veerkracht op te kunnen groeien en kansrijk ouder te worden, bijna dagelijks onze aandacht. Er liggen ook een aantal opgaven op het gebied van gezondheid, veiligheid, armoedeaanpak, energie- en klimaatbeleid, de Omgevingswet en inburgering.

In deze publieksbegroting hebben we de belangrijkste onderwerpen uit de programmabegroting 2024 samengevat. Ze geeft een beeld van wat de gemeente wil bereiken in 2024 en de jaren daarna, en hoe we dat willen doen. Natuurlijk zijn er meer belangrijke onderwerpen. Wilt u weten welke? Bekijk dan de complete begroting op www.vaals.nl/begroting

Begroting 2024

**gemeente
vaals**

Mens & Voorzieningen

Eigen regie versterken en focus op veerkracht van inwoners

Het behouden en versterken van zelfstandigheid en participatie van inwoners is de centrale doelstelling van de aanpak van WijVaals. Gemeente Vaals investeert in de veerkracht van inwoners. Uitgangspunten daarbij zijn dat de inwoner de baas is over zijn eigen leven. Hij doet wat hij zelf kan, zo nodig met hulp van zijn persoonlijk en/of maatschappelijk netwerk. Als dat niet lukt, denkt de gemeente mee over een oplossing die past bij de situatie van de inwoner. De gemeente heeft zo nodig een breed aanbod dat aansluit bij de situatie van de inwoner. Ook in de nieuwe integrale uitvoering Wmo en Jeugd vormt dit een belangrijke pijler. Met deze aanpak voorkomen we dat er een te groot beroep wordt gedaan op (dure) maatwerkvoorzieningen. Die worden ingezet daar waar het niet anders kan.

Kansrijk opgroeien

Alle jeugdigen in onze gemeente moeten kunnen opgroeien in een kansrijke omgeving. We zetten in op het versterken van opvoeden en opgroeien, doorontwikkelen van voorzieningen voor jeugdigen en ouders. Dit alles om te voorkomen dat geïndiceerde zorg moet worden ingezet. Onderwijsachterstanden hebben langdurige gevolgen voor de zelfredzaamheid en zelfstandigheid later in het leven. Gemeenten hebben de wettelijke taak om onderwijsachterstanden te verkleinen. Gemeente Vaals werkt op dit vlak intensief samen met scholen, peuterspeelzalen, etc. Samen zetten we in op het zo vroeg mogelijk signaleren van achterstanden, het volgen van de ontwikkeling van het kind en het gericht betrekken van ouders. Ook in de jeugdhulp is samenwerking essentieel. De vraag naar jeugdhulp neemt de laatste jaren gestaag toe. Gemeente Vaals stuurt op het ombuigen van die tendens door ook hier zoveel mogelijk in te zetten op preventie en op intensievere regie en samenwerking met scholen, huisartsen, jongerenwerk en buurtsportcoach.

Gezonde generatie en betaalbare toegankelijke zorg

Het Gezond en Actief Leven Akkoord is een gemeentelijke opgave in opdracht van de rijksoverheid. Het bevat afspraken over het bereiken van een gezonde generatie in 2040. De integrale aanpak daarin is nieuw. Dat betekent dat er meer samenhang komt in de aanpak van gezondheidsvraagstukken en een inzet die beter is afgestemd op achterliggende factoren bij inwoners. Het vraagt om betere verbindingen tussen het sociaal en ruimtelijk domein. Zo moet meer impact ontstaan. We benaderen gezondheid breed en positief en zetten in op gelijke kansen op een goede gezondheid, zowel fysiek als mentaal. De zorgsector, politiek en de maatschappij nemen samen de verantwoordelijkheid om de zorg toegankelijk en betaalbaar te maken. Het Integraal Zorg Akkoord gaat hierover en is een regionale uitkering. Vanaf 2024 zullen regioplannen ingediend worden.

Actieve participatie en wijkgerichte aanpak

De gemeente investeert in de leefbaarheid van wijken. We doen dat samen met inwoners, vrijwilligers, verenigingen, woningcorporatie, welzijnsinstellingen en zorgaanbieders. Participatie stimuleren we zoveel mogelijk, omdat het verbinding tot stand brengt en zorgt voor onderling begrip. We dagen bewoners uit om kritisch te kijken naar hun wijk en om samen op zoek te gaan naar kansen en mogelijkheden. Samen met de woningcorporatie en andere partners helpen en ondersteunen we bewoners om die mogelijkheden te benutten. De buurt Aan de Noot en de naastgelegen hoogbouwflats wordt in Zuid-Limburg gezien als één specifieke wijk die de komende jaren wordt ondersteund door de middelen van de Regiodeal. Krijtland Wonen en zorgpartner Envida zijn hierbij de twee strategische partners.

Begroting 2024

**gemeente
vaals**

Wonen & Verkeer

Vitale leefbare kernen met voldoende woningen

Door het opstellen van een nieuwe Visie op wonen, wordt er toegewerkt naar voldoende goede woningen voor onze huidige en toekomstige inwoners. Woningen die toekomstbestendig zijn, met het oog op de energietransitie, leefbaarheid en de veranderingen in bevolkings-samenstelling. Meer variatie op het gebied van het type huis en de prijsklasse en bereikbaar voor jong en oud, arm en rijk en voor mensen die zorg en ondersteuning nodig hebben. Dat kan door bestaande bouwplannen af te ronden, maar ook door bij nieuwe plannen te sturen op de realisatie van starterswoningen, levensloopbestendige woningen, woningen voor bijzondere doelgroepen en voor mensen uit verschillende inkomenscategorieën. Aan de invulling van deze nieuwe visie zal een uitgebreid traject voorafgaan waarbij inwoners worden gevraagd om mee te denken.

Bouwlocaties in ontwikkeling

In 2024 gaat een aantal bouwprojecten van start. Verwachting is dat er vanaf het voorjaar, 18 levensloopbestendige koopwoningen voor senioren aan de Pastoerswei worden gebouwd. Voor het Von Clermontpark is Laudy Vastgoedontwikkeling voornemens 27 appartementen, 16 stadswoningen en 6 kavels te realiseren. Op het terrein van het voormalig Essotankstation realiseert Vanhier Wonen vanaf het voorjaar van 2024 2 appartementenblokken in het hogere sociale segment. En in Vijlen Zuid-Oost worden vanaf begin 2024 woningen gerealiseerd. Het gaat om starters- en middenklasse woningen, geschakelde 2-onder-1-kapwoningen, patiowoningen en vrije kavels.

Goed onderhouden buitenruimte met veel groen

Een kwalitatief goed onderhouden buitenruimte, met veel groen in de wijken en het verbeteren van wegen. Dat is wat de gemeente voor ogen heeft. Bewoners, gemeente en woningcorporatie zijn samen verantwoordelijk voor de kwaliteit van de woonomgeving en voor het beheer en het onderhoud ervan. Diverse ideeën die inwoners deelden tijdens straathoeksessies, worden verwerkt in het Masterplan Openbare Ruimte. Met dit Masterplan wordt het mogelijk om keuzes te maken voor het combineren van werkzaamheden op het gebied van groen, riool en wegen. Eind 2023 is besluitvorming inzake het Masterplan Openbare Ruimte voorzien.

2024: het jaar van de Omgevingswet

Het doel van de Omgevingswet is om ruimte te maken voor lokale afwegingen en maatwerk, en een proactieve houding en inbreng van burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De omgevingsvisie is een strategische langetermijnvisie die een ruimtelijk kader biedt, dat de basis zal vormen voor het omgevingsplan. Gemeenten moeten vóór 2025 hun omgevingsvisie gereed hebben. In Vaals, zijn wij in IJN-50 verband eind 2019 begonnen met de ontwikkeling van onze omgevingsvisie. Vaststelling van de gezamenlijke omgevingsvisie wordt voorzien in het tweede kwartaal van 2024.

Regionale samenwerking duurzaamheid

De gemeenten in Zuid-Limburg, de Provincie, het waterschap en Enexis werken samen aan een duurzaam Zuid-Limburg, via de Regionale Energie Strategie. In de Regionale Energie Strategie is opgenomen de ambitie te leggen bij het gebruik van zon op daken in de bebouwde omgeving. Op het gebied van voorlichting en praktische ondersteuning van inwoners werken we intensief samen.

Begroting 2024

Werk & Economie

Toerisme: aandacht voor kwaliteit en leefbaarheid

Onze gemeente heeft enorm veel te bieden aan haar inwoners en bezoekers. Prachtige natuur en omgeving, het Drielandenpunt, een cultuurhistorische kern, het Bergdorpje Vijlen en allerlei evenementen. Toerisme is voor onze gemeente een belangrijke economische factor. De komende jaren wordt uitvoering gegeven aan de regionale visie “Vrijtijdeconomie”. Deze heeft Vaals net als de zestien andere gemeenten in Zuid-Limburg vastgesteld. In de visie staan leefbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid centraal voor Zuid-Limburg.

Ook zetten we als Cittaslow gemeente in op betere fiets- en wandelroutes (zoals het regionale project Knopenlopen), sluiten we aan bij het Regionaal Voedselsysteem Zuid-Limburg en zoeken we naar manieren om de druk die toerisme op de leefbaarheid legt zo veel mogelijk in evenwicht te brengen met de opbrengsten.

Levendigheid en ontmoeting op het Koningin Julianaplein?

Al jaren wacht het prachtig aangelegde Koningin Julianaplein in het centrum van Vaals op zijn ‘hart’. Een kloppend hart van horeca dat gaat zorgen voor levendigheid, ontmoeting tussen mensen en daarmee een versterking van de leefbaarheid. Het lijkt erop dat de gewenste beweging op gang gaat komen. Halverwege 2023 is de eerste omgevings- vergunning verleend. Inmiddels zijn ook voor de meeste andere ruimten vergunningen aangevraagd. Voorspellingen doen blijkt bij dit project de laatste jaren heel moeilijk. Als alles meezit zouden medio 2024 het grootste deel van de procedures doorlopen moeten zijn en zouden de eerste zaken wellicht tegen het eind van het jaar geopend kunnen worden.

Aanpakken armoede en vroegsignalering

In 2024 blijft het inzetten op een groter bereik van met name de inwoners in de laagste inkomensgroepen een belangrijk thema. Energiekosten blijven stijgen, maar ook boodschappen worden duurder. Het doel is om te voorkomen dat meer mensen in armoede belanden en om anderen te helpen om uit armoede te komen. Het is belangrijk om vroegtijdig financiële zorgen en problemen te signaleren, hulp aan te bieden bij betalingsachterstanden en het (zo nodig) inzetten van schuldhulpverlening. Want schulden leiden niet alleen tot ingrijpende persoonlijke problemen, maar ook tot hoge maatschappelijke kosten.

Aantrekkingskracht van Vaals vergroten

De gemeente Vaals streeft naar een situatie waarin inwoners en bezoekers genieten van de verschillende evenementen die dóór of vóór de hele gemeente worden georganiseerd. Het samenkomen van mensen maakt de gemeenschap levendiger, versterkt de sociale banden, laat mensen meer met elkaar verbonden raken en helpt iedereen om volop van de omgeving te genieten. Evenementen hebben direct invloed op de lokale economie. Daarnaast worden bezoekers gemotiveerd om de gemeente vaker te bezoeken en om meer te besteden. De evenementen dienen te voldoen aan de vier V's. Verbinden, Verleiden, Versterken, Vertellen.

De leden van de Evenementen Advies Commissie (EAC) adviseren het college van B&W of een evenement in aanmerking komt voor een subsidie en de hoogte van deze subsidie. Vanuit de beleidsnota Stads promotie/Evenementen wordt gewerkt aan de promotie van de gemeenschap Vaals. Het evenementenvergunningenbeleid dat naar verwachting in 2024 wordt ingevoerd, zal duidelijke regels vaststellen voor het organiseren van evenementen. Verwachting is dat het nieuwe beleid voor organisatoren een uitnodiging zal zijn om evenementen in de gemeente Vaals te organiseren.

Begroting 2024

Bestuur & Dienstverlening

Oog en oor voor wat inwoners bezighoudt

De gemeente beschikt over een steeds uitgebreider palet van communicatiemiddelen en -kanalen. Het is belangrijk om per situatie de juiste communicatiemix samen te stellen. In 2024 gaan we het contact met inwoners verder intensiveren, onder andere door het regelmatig organiseren van bijeenkomsten. De ontwikkeling van onze digitale dienstverlening zetten we verder door zodat mensen online informatie kunnen vinden en zaken kunnen afhandelen. Maar we blijven ook papieren opties beschikbaar houden. We begrijpen dat sommige mensen misschien niet de digitale vaardigheden hebben of er geen toegang toe hebben. Daarom is er in de bibliotheek een Informatiepunt Digitale Overheid ingericht, waar mensen hulp kunnen krijgen met digitale overheidszaken.

Overheidsinformatie toegankelijker maken

Het streven van de Rijksoverheid is om informatie van overheden toegankelijker te maken voor burgers. Om dat te realiseren is een aantal nieuwe wetten van kracht. Zo schrijft de Wet Elektronische Publicaties (WEP) voor dat officiële publicaties online bekend moeten worden gemaakt via www.officielebekendmakingen.nl. De Wet Open Overheid (WOO) maakt duidelijk wanneer er sprake is van een passieve of actieve plicht om publicaties openbaar te maken. En de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) verplicht de gemeente om voor elke categorie van formele communicatie een elektronisch kanaal aan te wijzen.

Veiligheid en een veilige leefomgeving

De vijf Heuvelland gemeenten hebben vergelijkbare veiligheidsuitdagingen, die steeds ingewikkelder worden en niet stoppen bij de gemeentegrenzen. Maar elke gemeente heeft beperkte middelen om deze uitdagingen aan te pakken. Daarom is samenwerking en een gezamenlijke aanpak nodig. In 2019 hebben de gemeenten daarom gekozen voor een gezamenlijk Integraal Veiligheidsplan (IVP) met daaraan gekoppeld een Uitvoeringsplan (UVP) voor de periode 2019-2023. In de afgelopen jaren, als onderdeel van dit plan, is samengewerkt om de banden tussen partners op het gebied van 'zorg' en 'veiligheid' te versterken, veilig toerisme te bevorderen en problemen met jeugdoverlast en ondermijnende criminaliteit aan te pakken. Maar door gebrek aan personeel in de gemeenten konden niet alle plannen worden uitgevoerd. Om ervoor te zorgen dat het plan goed wordt uitgevoerd en er genoeg sturing is, hebben de vijf gemeenten besloten om een beleidsadviseur Openbare Orde en Veiligheid aan te stellen.

Door samen te werken en kennis te delen, kon ondermijning en criminaliteit effectiever worden tegengegaan. Het is belangrijk om de regionale aanpak van ondermijnende criminaliteit voort te zetten zodat de gemeenten een sterke verdediging kunnen opbouwen tegen mogelijke ondermijning in het Heuvelland.

Samenwerking actief oppakken

Vaals is gezien haar ligging en karakter niet onder te brengen in één samenwerkingsverband. Op het gebied van landschap en toerisme sluit Vaals aan bij de regio Maastricht-Heuvelland en Lijn 50. Voor wat betreft de problematiek rondom de grensligging en de sociaaleconomische situatie bij de regio Parkstad. En bij Aken en onze Belgische buurgemeenten als het gaat om grensoverschrijdende zaken. Daarnaast gaan we in de komende jaren in samenwerking met zestien andere gemeenten, de regionale visie "Vrijetijdconomie" verder ontwikkelen en uitrollen. In deze visie staan leefbaarheid, kwaliteit en duurzaamheid centraal.